

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА
ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА»

NATIONAL UNIVERSITY
«YURI KONDRATYUK POLTAVA
POLYTECHNIC»

МАТЕРІАЛИ

V Міжнародної науково-практичної конференції

«РОЗВИТОК ФІНАНСОВОГО РИНКУ
В УКРАЇНІ: ЗАГРОЗИ, ПРОБЛЕМИ
ТА ПЕРСПЕКТИВИ»

23 листопада 2023 року

м. Полтава

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка»
Навчально-науковий інститут фінансів, економіки, управління та права
Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування
Білостоцький технологічний університет (Польща)
Університет прикладних наук (Литва)
Інститут транспорту та телекомунікацій (Латвія)
«1 грудня 1918 р.» Університет Альба Юлія (Румунія)
Міжнародний науково-освітній та навчальний центр (Естонія)
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Кафедра фінансів
Донецький національний університет імені Василя Стуса
Луцький національний технічний університет
Одеський національний економічний університет
Головне управління Державної казначейської служби України у Полтавській області

РОЗВИТОК ФІНАНСОВОГО РИНКУ В УКРАЇНІ: ЗАГРОЗИ, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

**Матеріали V Міжнародної науково-практичної
конференції**

23 листопада 2023 р.

Полтава
2023

Література

1. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку: офіційний сайт. Аналітичні дані щодо розвитку фондового ринку. URL: <https://www.nssmc.gov.ua/news/insights/>.
2. Національний банк України: офіційне Інтернет-представництво. URL: <https://bank.gov.ua>.
3. Міністерство фінансів України: офіційний сайт. Боргова політика. URL: <https://mof.gov.ua/uk/borgova-politika>.

УДК 336.7

*Глушко Аліна Дмитрівна,
кандидат економічних наук, доцент
Догадайло Вероніка Євгенівна,
студентка*

*Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(Україна)*

ФІНАНСОВИЙ РИНОК УКРАЇНИ: ВИКЛИКИ ВОЄННОГО СТАНУ

Повномасштабне вторгнення у 2022 році РФ на територію України стало безпрецедентною загрозою для суверенітету і цілісності нашої держави, функціонування екосистеми, в тому числі фінансового сектору. Впровадження воєнного стану правомірно визначити індикатором для фінансового ринку України та світової фінансової системи щодо стійкості та адаптивності, оперативності реагування на виклики і загрози, гнучкості, готовності до впровадження нововведень [1].

З метою забезпечення функціонування фінансового ринку в умовах війни, недопущення кризової ситуації у фінансовій екосистемі діяльність основних регуляторів фінансового сектору – Національного банку України, Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, Міністерства фінансів України та Фонду гарантування вкладів фізичних осіб була максимально скоординованою та спрямованою на втілення Стратегії розвитку фінансового сектору України до 2025 р.

Збереження макроекономічної стабільності в умовах воєнного стану ґрунтувалося на зміні НБУ принципів монетарної політики. Для уникнення неконтрольованої девальвації та відпливу капіталу було тимчасово зафіксовано обмінний курс та запроваджено валютні обмеження. У червні 2022 року облікова ставка підвищена з 10% до 25% з метою призупинення відпливу депозитів із банківської системи та збільшення привабливості національної валюти. Наприкінці липня 2022 офіційний обмінний курс гривні до долара США девальвований на 25%. Така девальвація разом із коригуванням валютних обмежень, поступовим зростанням ринкових ставок після підвищення облікової ставки в червні та запровадженням зернового коридору допомогли зменшити тиск на валютний ринок, що привело до зменшення навантаження на золотовалютні резерви НБУ [2, 3].

В умовах високих воєнних ризиків та значної невизначеності значно знизився рівень кредитного попиту населення та бізнесу. У 2022 році кредитування бізнесу відбувалося майже виключно в межах програми «Доступні кредити 5–7–9%»: її частка в чистому гривневому корпоративному портфелі досягла 26%. Частка непрацюючих кредитів (NPL) у банківському секторі України зросла до 39,1% станом на 01 червня 2023 року [4]. Доцільно відмітити, що неефективною та недостатньо розвиненою залишається інфраструктура ринків капіталу та організованих товарних ринків [5].

Враховуючи значну кількість впроваджених регуляторних заходів, спрямованих на підтримку функціонування фінансового ринку в умовах воєнного стану, необхідним

постає забезпечення стійкості, ефективності, конкурентоспроможності, інтегрованості у міжнародний простір фінансового сектору України. Цьому сприятиме подальший розвиток синергії регуляторів – Національного банку України, Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, Міністерства фінансів України та Фонду гарантування вкладів фізичних осіб. В цьому аспекті у серпні 2023 року була затверджена нова безстрокова Стратегія розвитку фінансового сектору України.

Стратегією визначено такі основні пріоритети: забезпечення безперервності функціонування та розвитку фінансового сектору; поступове скорочення впроваджених надзвичайних пруденційних заходів; постійна діагностика банківських активів та вирішення проблеми непрацюючих кредитів; створення комплексної системи оздоровлення та виведення з ринку неспроможних учасників, запровадження системи раннього реагування на проблемність фінансових установ [2, 6]. Передбачається поступова лібералізація фінансових ринків та повернення монетарної політики до режиму інфляційного таргетування з плаваючим обмінним курсом. Також Стратегією передбачено чіткі заходи з імплементації європейського законодавства та кращої світової практики у сферах регулювання та нагляду за фінансовим сектором [7, 8].

В цілому, основними загрозами функціонування фінансового ринку з початку 2022 року можна визначити волатильність державної регуляторної політики через воєнний стан; обмежений доступ учасників до фінансових ресурсів; жорстке лімітування фінансових операцій. З метою подолання цих викликів учасниками фінансової екосистеми було здійснено віртуалізацію послуг через кооперацію з FinTech-компаніями; диверсифікацію та хеджування заощаджень через конвертацію їх у «валюто-еквівалентні» вклади та криптовалюти; модифікацію мобільних банківських додатків. Прийняття нової Стратегії розвитку фінансового сектору України та реалізація визначених у ній заходів, за умови синергії регуляторів та Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, дозволить фінансовому сектору України протистояти викликам воєнного стану та сприятиме відновленню економіки країни, досягненню макроекономічної та фінансової стабільності.

Література

1. Глушко А.Д., Сапсай Б.В. Підтримка стійкості фінансової системи України в умовах воєнного стану. Міжнародна науково-практична Інтернет-конференція «*Сталий розвиток: виклики та загрози в умовах сучасних реалій*», 15 червня 2023 року. Полтава: НУПП, 2023. С. 145. URL: <http://reposit.nupp.edu.ua/handle/PoltNTU/13051>.
2. Стратегія розвитку фінансового сектору України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/strategiya-rozvitku-finansovogo-sektoru-ukrayini>
3. Національний банк України (2023). Огляд небанківського фінансового сектору України за січень-травень 2023 року. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/oglyad-nebankivskogo-finansovogo-sektoru-traven-2023-roku>.
4. Національний банк України (2023). Огляд банківського сектору України за січень-травень 2023 року. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/oglyad-bankivskogo-sektoru-traven-2023-roku>.
5. Глушко А.Д. Сучасний стан та перспективні напрями модернізації інфраструктури фондового ринку України. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки». 2015. Вип. 10. Ч. 2. С. 126-129.
6. Національний банк України (2023). Нова Стратегія розвитку фінансового сектору: протистояння викликам війни у фінансовому секторі та підтримання відновлення економіки України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/nova-strategiya-rozvitku-finansovogo-sektoru-protistoyannya-viklikam-viyni-u-finansovomu-sektori-ta-pidtrimannya-vidnovlennya-ekonomiki-ukrayini>.
7. Скриль В.В., Глушко А.Д. Трансформація інститутів банківської системи ЄС: можливості для України. *Науковий вісник Херсонського державного університету*.

Серія «Економічні науки». 2023. № 48. С.43–52. DOI: <https://doi.org/10.32999/ksu2307-8030/2023-48-7>.

8. Онищенко С.В., Глушко А.Д. Регуляторні інструменти підтримки та відновлення національної економіки України. *Академічна й університетська наука: результати та перспективи*: XV Міжнародна науково-практична конференція, 02 грудня 2022 р. Полтава: НУПП, 2022. С. 43–45. URL: <http://reposit.nupp.edu.ua/handle/PoltNTU/11727>.

9. Маслій О. А., Глушко А. Д. Державне фінансове регулювання як інструмент мінімізації загроз економічній безпеці України в умовах воєнного стану. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2022. Вип. 2 (02). С. 125–130. URL: <http://dees.iei.od.ua/index.php/journal/article/view/78/75>.

УДК 369.06

*Колінчук Дарія Володимирівна, Роман Каріна Юріївна,
Андрусенко Альбіна Сергіївна,
магістрантки*

*Науковий керівник: Скриль Віталія Вячеславівна, к.е.н., доцент
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка
(Україна)*

ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ МЕДИЧНОГО СТРАХУВАННЯ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ТА МОЖЛИВОСТІ ЙОГО ВИКОРИСТАННЯ В УКРАЇНІ

Система охорони здоров'я в Україні суттєво відстає від розвинених країн за різними показниками, включаючи тривалість життя та ефективність боротьби з захворюваннями. Пандемія COVID-19 підкреслила проблеми в організації, фінансуванні та якості медичних послуг. Недостатня кількість коштів стає важкою перешкодою у боротьбі з хворобою, а фінансові питання, нерівність, корупція та відсутність стимулюючих заходів щодо оздоровчого потенціалу стають бар'єрами для доступу до медичних послуг. Складна політична та економічна ситуація, воєнний стан, низький рівень ВВП та геополітична нестабільність ускладнюють реформування системи охорони здоров'я. Використання міжнародного досвіду та світових тенденцій, зокрема в сфері медичного страхування, може стати ефективним інструментом для вдосконалення української системи охорони здоров'я [2].

Основна мета системи охорони здоров'я – поліпшення здоров'я населення за ефективних витрат. Нестабільність у різних сферах підкреслює необхідність адаптації системи до потреб населення. Українська система, з недоліками та застарілістю, потребує модернізації, впровадження досвіду та відповідності сучасним тенденціям. Розширення медичного страхування може забезпечити оптимальне фінансування, розподіл ресурсів, доступ до якісної медичної допомоги та підвищити соціальну захищеність громадян.

Ринок добровільного медичного страхування в Україні розвивається, відбувається збільшення зацікавленості населення, але на даний момент лише невелика частка громадян має таке страхування. Загалом, у країні є великий потенціал для росту цього ринку, оскільки понад 95% населення поки не користується медичним страхуванням. Вивчення зарубіжного досвіду може визначити ефективний шлях реформ у галузі медицини в Україні [1].

Медичне страхування визнане ключовою складовою соціальної інфраструктури розвинених країн. В розвинутих країнах виділяють чотири основні моделі для систем охорони здоров'я залежно від джерела фінансування: модель Беверіджа, модель